

Dr Darko Mandić

Veterinarski zavod — Titograd

O jednoj epizootiji trihofitije teladi i junadi

Uvod

Dermatofitoze su gljivične bolesti kože koje uzrokuju pripadnici skupine gljivica — dermatofiti. Ova oboljenja utvrđena su u svih vrsta domaćih i mnogih divljih životinja. Prema pripadnosti uzročnika pojedinom rodu i prema kliničkoj slici, bolest dobija i naziv. Za goveda u našim krajevima isključivi uzročnik je *Trichophyton verrucosum*, pa i bolest nosi naziv trihofitija.

Životinja se inficira sporama dermatofita koje docije izrastu u hife. U hifama se u parazitarnom stadiju dermatofita stvaraju endospore, ili, kako ih neki autori nazivaju, atrospore. Njih nalazimo u promijenjenim dijelovima kože, u dlakama ili u njihovoj okolini, u nizovima ili u skupinama.

Na govedima su najčešće promjene toliko karakteristične da se bolest može klinički prepoznati bez većih teškoća. Međutim, za postavljanje tačne dijagnoze, uvijek materijal sa promijenjenih dijelova kože treba i laboratorijski pretražiti. Nalaz gljivičnih elemenata, spora i hifa potvrđuje klinički postavljenu dijagnozu.

Naš rad

U jesen 1977. godine među teladima i junadima, smještenim u jednoj od štala Poljoprivrednog dobra »Boka«, koje se nalaze na području »Mrčevog polja« kod Budve, pojavilo se ovo kožno oboljenje. Na ovom terenu nalaze se tri štale, smještene jedna pored druge, gdje se uzgajaju goveda raznih kategorija, od muznih krava do junadi u tovu. Rasa govedi je pretežno istočno-frizijska, sa nekoliko izuzetaka junadi u tovu. Koncem oktobra 1977. godine u jednu od ovih štala dopremljen je transport od 24 grla novona-

bavljene junadi i teladi. Ova nabavka je izvršena u dubrovačkoj opštini, pretežno u poljoprivrednom dobru »Gruda«. Grla su bila istočno-frizijske rase, od 6—14 mjeseci života. Zatečeno stanje u štali bilo je 46 muznih krava, istočno-frizijske rase, razne starosti — od 3 do 10 godina.

Klinički nalaz

Petnaest dana poslije dopremanja u štalu, radnici angažovani na održavanju ovoga uzgoja primjetili su u neke novonabavljene teladi i junadi da na nekim mjestima glave i vrata nedostaju dlake. Iz dana u dan zahvaćena područja sve su se više širila, a broj grla sa promjenama na koži povećavao se.

Mjesec dana po dopremanju, odnosno dvije nedjelje pošto su uočene promjene na koži u nekih grla, sa naše strane je izvršen potreban pregled u ovom uzgoju. Poslije detaljno uzete anamneze, pristupilo se kliničkom pregledu. Nalaz je bio sljedeći: u sedmoro junadi i dvoje teladi nađene su promjene na koži, karakteristične za trihofitiju. U najvećem broju slučajeva bolest je bila lokalizovana na glavi oko očiju, zatim oko ušiju, kao i na stranama lica i vrata. Svega u jednom slučaju to je bilo i na trupu.

Lokalni nalaz sastojao se iz karakterističnih naslaga-ljuskica, koje su bile okružene poolmljenom dlakom. Ispod ovih ljuski nalazila se vlažna površina epidermisa, koja je ponegdje krvarila. Da bi se ova klinička dijagnoza potvrdila, uzeli smo potreban materijal (promijenjeni dijelovi kože) za laboratorijsko ispitivanje.

Mikroskopski nalaz

Prisutnost dermatofita utvrdili smo u nativnom mikroskopskom preparatu, koji smo pripremili od dobro usitnjenog materijala stavljenog na predmetnicu, uz dodatak 3—4 kapi 10% kalijeve lužine i zaklopili pokrovnicom. Gljivične elemente nalazili smo u ili na sitnim djelićima preknutih dlaka, u obliku nizova okruglih spora ili produženih ćelija-hifa, koje jače lome svjetlo. Najveći broj spora nalazili smo oko korijena dlaka.

Određeni materijal uzimali smo i iz štale, gdje su napadnuta grla smještena, sa jasala i sa pribora, kojim su bolesne i zdrave životinje bile čišćene. Ovakve uzorke obraćivali smo na isti način kao i materijal uziman sa bolesnih životinja. Međutim, u ovim uzorcima ni u jednom slučaju nijesmo našli patogene dermatofite.

Liječenje

S obzirom na ovakav nalaz, odmah smo preduzeli odgovarajuće mjere liječenja i zaštite od ovog gljivičnog oboljenja, koje su se sastojale u sljedećem: kraste i naslage sa promijenjenih dijelova

kože lagano su skidane blagom otopinom dezinfekcionog sredstva »cetavlon« (20% alkil-trimetil-aminijev-bromid), poslije čega je upotrebljavan antimikotikum širokog spektra »ECTIMAR 2« — (3-amylamino-1-2-benzisothiazol-hydrochlorid, glicerol, -dimethylsulfoxid). Prije upotrebe ovoga preparata, koji dolazi u promet kao 10% rastvor, vršeno je razređivanje sa vodom u razmjeru 1:10. Promijenjena mjesta na koži natapana su i premazivana svakodnevno po jedanput, tokom 5 dana. Poslije ove terapije nastala su znatna poboljšanja oboljelih grla i bolest je počela iščezavati. U ostalih grla u štali, koja su od ranije smještena, (starija junad i muzne krave) za ovo vrijeme javila su se samo dva sporadična slučaja, u mnogo blažoj formi, kada su promjene na koži iščezle za nekoliko dana. Ovdje nijesmo primjenjivali nikakvu terapiju. Dolaskom toplijih dana ovo kožno oboljenje više nije predstavljalo zdravstveni problem.

Diskusija

Kako se iz iznijetog vidi, u našem slučaju radilo se o jednom dosta žestokom toku bolesti — trihofitije goveda, i to posebno na novonabavljenim teladima i junadima. Kada se razmotri tok bolesti, možemo sa sigurnošću reći da nije bilo nikakvih alimentarnih i drugih karencija, koje bi životinje pravile manje otpornim na oboljenje od trihofitije. Ovdje se može zapaziti da je ova epizootija imala karakter štalske zaraze, koja je počela u štali i tu se širila, sa jednog na drugo grlo. Pojave oboljenja u drugim štalama nijesmo zapazili, uz napomenu da su se tamo nalazila starija muzna grla.

Zanimljivo je da su masovnost i intenzitet oboljenja zapažene kod novonabavljene junadi i teladi, koja su svakako i po dolasku bolovala i od adaptacionih fenomena na novu sredinu. Pri razmatranju ovoga pitanja ostaje otvoreno da li je bolovanje u toku adaptacije snizilo otpornost i zdravih junadi prema trihofitiji, ili je oboljenje ovih grla izraz pomanjkanja stečenog imuniteta prema trihofitiji. Ako zanemarimo sindrom adaptacije, čini nam se da bi ovakav aklimatizacioni proces moga uticati i na stariju junad, odnosno na njihov stečeni imunitet.

Zaključak

Tok i kretanje, kao i intenzitet ove epizootije trihofitije na junadima i teladima Poljoprivrednog dobra »Boka«, smještenim u štalama, koje se nalaze u »Mrčevom polju« kod Budve, nedvojbeno upućuju na štalski karakter ovoga oboljenja i na određene momente koji oslabljuju rezistenciju životinja, a možda i imunitet, i u tom pogledu nameću primjenu obaveznog liječenja.

LITERATURA

- Alteras I.: A short review on dermatophytosis of animals in Romania. *Mycopathol. et mycol. appl.* 43, 323, 1971.
- Böhm K. H., Bisping W.: Latente Hautpilzinfektionen bei Tieren und ihre Bedeutung für die Epidemiologie der animalen und humanen Dermatomykozen. *DDtsch. Tierärztl. Wschr.* 75, 437, 1968.
- Cobb R. W., Martin A. R., Schert G. V.: Grisofulvin-Controlled Field Trials in the Treatment of Naturally Occuring Ringworm in Calves. *Vet. Rec.* 75, 191, 1963.
- Ćuturić S., Hajsig M.: Prilog poznavanju vitalnosti gljivičnih elemenata parazitaranog stadija trichophyton verrucosum. *Tet. arhiv* 39, 16, 1969.
- Ford E. J. H.: Ringworm in Cattle — An Account of an Outbreak. *Vet. Rec.* 68, 803, 1956.
- Hajsig M.: T. verrucosum kod goveda na području SR Hrvatske. *Vet. arhiv* XXVII, 9/10, 315-322, 1956.
- Martin A. R.: The Sistematic Treatment of Dermatophytosis. *Vet. Rec.* 70, 1232, 1958.
- Neumana M., Platzner N.: The Treatment of bovine ringworm with Thiabendazolen. *Refuah veterinarith* 25, 40, 1968.
- Ožegović L., Grin I. E.: DermatomiKOze domaćih životinja u našoj zemlji s posebnim osvrtom na njihovu raširenost u SR BiH. *Veterinaria, Sarajevo*, VI, 2-3, 9157.
- Uvarov O.: Recent Advances in the Treatment of Skin Diseases with Special Reference to Griseofulvin. *Vet. Rec.* 73, 258, 1961.

Dr Darko Mandić

Summary

ABOUT AN EPIZOOTY OF TRICHOPHYTOSIS IN YOUNG CATTLE

A grave epizooty of trichophytosis in Cattle at the state Agricultural estate »Boka« from oktober 77 to march 1978. is described. In total 9 calves became ill. T. verrucosum was isolated in all cases.

This epizooty was in the animals that were bouted from another farm, while only two cases of this phenomen were found in animals wich wer reared at this farm.

On the basis of the obtained rezults one way suppose that trichophytosis was consequened of the factors wich lessened resistance of the animals and also way be its immunity.